

امنیت فضای مجازی و دفاع الکترونیکی

جلسه سی و هشتم
فصل سوم: احکام امنیت فضای مجازی
۹۵/۱۲/۱۹

در مسأله دزدی که نفر اول کالای دزدی را روی در یا درون حفره شکاف دیوار بگذارد و نفر دوم آن را بردارد چهار قول وجود دارد:

قول اول: دست هیچکدام قطع نشود چون اخراج به تمامه از هیچکدام صادر نشده و با انتفای شرط حد منتفی می‌شود. این قول شیخ طوسی در مبسوط و قاضی ابن براج (م. ۴۸۱) در مذهب و علامه حلی در ارشاد و مختار شهید ثانی در حاشیه بر ارشاد است.

قول دوم: دست فرد بیرونی قطع شود چون آخرین جزء اخراج، به وسیله او تحقق یافته و قبل از آن اخراج به تمامه محقق نشده بوده است. و نیز چون خروج از حرز امری آنی است که در لحظه صورت می‌گیرد و آن لحظه آخر حرکت است. این قول ابن ادریس (م. ۵۹۸) و فاضل هندی (م. ۱۱۳۷) و محقق خوئی (م. ۱۴۱۳) در تکملة المنهاج است.

قول سوم: دست فرد داخل قطع شود چون او کسی بوده که کالا را در معرض دزدی قرار داده است و از حرز خارج کرده است. چون نقب درون دیوار است و حرز از اول دیوار داخلی شروع می‌شود و نقب عرفاً حرز نیست بلکه خارج از حرز محسوب می‌شود. این احتمالی است که در محقق اردبیلی در مجمع الفائدة آورده است.

همچنین سیدنا الامام (م. ۱۴۱۳) و سید عبد الاعلی سبزواری (م. ۱۴۱۴) در مذهب الاحکام به این قول فتوا داده است.

قول چهارم: دست هر دو قطع می‌شود. چون آن دو به طور امدادی اخراج را محقق ساخته‌اند و مثل آنست که به طور مشارکتی اخراج را محقق ساخته باشند. و نیز اگر بگوییم قطع دست نشوند این راهی می‌شود برای اسقاط حد سرقت. این قول را شیخ از عده‌ای نقل کرده است.

قول مختار:

مستند ما: روایاتی است که تنها به عنوان اخراج یا اخراج از خانه اشاره دارد، مثل: صحیحہء حلبی، موثقہء سکونی، و معتبرہء اسحاق بن عمار و طلحہ بن زید، که بحث آن گذشت:

صحیحہ حلبی: رَجُلٌ ثَقَبَ بَيْتًا فَأَخَذَ قَبْلَ أَنْ يَصِلَ إِلَى شَيْءٍ قَالَ يُعَاقَبُ فَإِنْ أُخِذَ وَ قَدْ أَخْرَجَ مَتَاعاً فَعَلَيْهِ الْقَطْعُ –

موثقہ سکونی: لَيْسَ عَلَيْهِ الْقَطْعُ حَتَّى يَخْرُجَ بِهِ مِنَ الدَّارِ (بالمَتَاعِ)

معتبرہ اسحاق بن عمار: لَا قَطْعَ عَلَى السَّارِقِ حَتَّى يَخْرُجَ بِالسَّرِقَةِ مِنَ الْبَيْتِ

معتبرہ طلحہ بن زید: لَيْسَ عَلَى السَّارِقِ قَطْعٌ حَتَّى يَخْرُجَ بِالسَّرِقَةِ مِنَ الْبَيْتِ

این روایات نشان می‌دهد که معیار اجرای حدّ سرقت اخراج از منزل است و دیوار و شکاف خانه بخشی از منزل است و تا زمانی که تمام کالا از منزل خارج نشده باشد اخراج عرفاً صدق نمی‌کند.

۳- اشیاء به دو دسته تقسیم می‌شوند:

دسته اول اشیائی که از اجزاء غیرهمسان تشکیل شده است طوری که تقسیم و تبعض آنها موجب از کار افتادن آن شود. مثل تلفن همراه، ضبط صوت، شارژر برق، کیس رایانه‌ای،
دسته دوم اشیائی هستند که از اجزاء همسان تشکیل شده‌اند طوری که تقسیم و تبعض آنها موجب می‌شود که هر جزء آن، به اندازه خودش، کارکرد کل را داشته باشد مثل مقدار یک گونی برنج، یک جعبه سی دی، یک بسته فلش مموری

اگر چیزی که وسط در یا شکاف دیوار قرار می‌گیرد از قسم دسته اول باشد و وسط در یا شکاف قرار گیرد، بیرون بودن نیمی از آن به معنای خروج از خانه نیست چون آن کالا، یک شیء یک پارچه است و اگر بخشی از آن را بیرون خانه بگذارند صدق نمی‌کند که آن را از خانه بیرون برده است.

ولی اگر از دسته دوم باشد و آن مقدار یا نیمی که بیرون نهاده شده به اندازه نصاب حدّ سرقت باشد آن گاه به اعتبار همان مقدار نفر اول دستش قطع می‌شود و اگر مقدار باقیمانده داخل خانه نیز به اندازه نصاب حدّ سرقت باشد نفر دوم نیز قطع می‌شود. این در صورتی است که مرز در یا مرز شکاف عرفاً یک خط باشد.

معیار نهایی:

کل کالا به طور کامل از مرز خانه یا محل نگهداری مال مسروقة عرفاً اخراج شده باشد.
(دیوار یا شکاف آن یا میانهء در، بخشی از خانه محسوب می شود)

موارد شک:

- ۱- هر جا که عرف شک کرد که اخراج محقق شده است یا نه حدّ از هر دو ساقط است
- ۲- هر جا که عرف شک کرد که اخراج به وسیله کدام یک از آنها صادر شده است از همان که شک در مورد او محقق شده است حدّ ساقط می شود.

حال با توجه به این نکات در باب مسأله ما چنین تطبیق می‌دهیم:

۱- اگر نفر اول و دوم مشترکاً کارت را درون دستگاه گذارند و رمز آن را وارد کنند و هر کدام مقدار معین شده خودپرداز را وارد کند و پول را بردارد دست همو قطع می‌شود و نه دیگری.

۲- اگر نفر اول و دوم مشترکاً کارت را درون دستگاه گذارند و رمز آن را وارد کنند و نفر اول مقدار معین نشده خودپرداز را وارد کند و نفر دوم کلید ورود را بزند و پول خارج شده از دستگاه را بردارد دست نفر دوم قطع می‌شود،

۳- اگر نفر اول و دوم مشترکاً کارت را درون دستگاه گذارند و رمز آن را وارد کنند و نفر اول گزینه دریافت مبلغ نامعین خودپرداز را اختیار کند و مقدار پول را مشخص کند و نفر دوم کلید ورود را بزند و نفر اول پولی که نیمی از آن از دستگاه خارج شده را بردارد دست کدام یک قطع می‌شود؟

ممکن است بگوییم این پول نیمی از دستگاه بیرون آمده و نیمی دیگر درون دستگاه است و این حکمی مشابه حکم مسأله میان در و میان شکاف را دارد. و دست کسی قطع می‌شود که پول را از خودپرداز بردارد.

اما این کلام درستی نیست. چون همان طور که در روایات دیدیم اخراج از خانه معیار دزدی از خانه است و اینجا محل نگهداری پول حکم خانه را دارد و انتهای محل نگهداری پول، لبه دستگاه خودپرداز نیست، بلکه انتهای آن صندوقی است درون خودپرداز که پولها درون آن نهاده شده است و وقتی از آن صندوق خارج شود و مسیر را طی کند و بخشی از پول از لبه دستگاه خروجی خودپرداز خارج شود، عرفاً پول از دستگاه خودپرداز واقعاً خارج شده است. بخلاف وقتی که درون صندوق بماند یا در میانه راه گیر کند و به لبه دستگاه نرسد. بنابر این در این حالت دست نفر دوم قطع می‌شود. به عبارت دیگر معیار زدن کلید تأیید نهایی است.

با این توضیحات روشن شد که در دستگاه خودپرداز مصداقی که مشابه میانه نقطه انتهایی خانه (یعنی وسط در یا وسط شکاف دیوار) باشد نداریم. و این کلام درستی است چون رایانه‌ها با منطق صفر و یک کار دارند و این منطق بدان معناست که مصداقی که عرف در آن شک بکند وجود ندارد. یا پول بیرون می‌آید یا نمی‌آید و امری مردد و مشکوک ندارد.

۴- اگر کشف رمز مخفیانه نباشد بلکه صاحب کارت با بی احتیاطی در مغازه نزد عام آن را برای فروشنده افشا کرده باشد.

جواب: در این حال چون کشف رمز به وسیله مالک صورت گرفته مال توسط مالک از حرز خارج شده بنابر این اگر کسی که رمز را شنیده کارت را بدزد و از آن مالی بردارد قطع دست نمی شود.

والحمد لله رب العالمين